

SPOTKANIA Z ZABYTKAMI

miesięcznik popularnonaukowy

TOWARZYSTWA OPIEKI NAD ZABYTKAMI

zrealizowano w ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa ogłoszonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

6 (268) XXXIII Warszawa 2009

ADRES REDAKCJI:

00-460 Warszawa, ul. Agrykoli 1

tel./fax 0-22 622-46-63

e-mail: spotkania@zabytki-tonz.pl

<http://www.spotkania.pl>

REDAKCJA:

Wojciech Przybyszewski

redaktor naczelny

Lidia Bruszewska

zastępca redaktora naczelnego

Ewa A. Kamińska

sekretarz redakcji

Jarosław Komorowski

Piotr Berezowski

opracowanie graficzne

WSPÓŁPRACOWNICY:

Stanisław Grzelachowski,

Robert M. Kunkel,

Monika Nowakowska,

Janusz Sujecki,

Tomasz Urzykowski, Hanna Widacka,

Wanda Załęska

RADA REDAKCYJNA:

dr hab. Dorota Folga-Januszewska

dr hab. arch. Danuta Kłosek-Kozłowska

prof. dr hab. Marek Kwiatkowski

prof. dr hab. Małgorzata Omilanowska

prof. dr hab. Jacek Purchla

prof. dr hab. Andrzej Rottermund

prof. dr hab. Bogumiła Rouba

dr Tadeusz Rudkowski (przewodniczący)

prof. dr hab. Anna Sieradzka

mgr Ewa Siurawska

mgr Andrzej Sołtan

dr hab. inż. Bogusław Szymgin

prof. dr hab. Andrzej Tomaszewski

Wydawca:

Oficina Wydawnicza

Towarzystwa Opieki nad Zabytkami

dyrektor: Ewa Siurawska

00-459 Warszawa, ul. Myśliwiecka 1A,

tel. 0-22 629-62-26, tel./fax 0-22 622-46-74

www.zabytki-tonz.pl

Druk:

CENTRUM OBSŁUGI
KANCELARII PREZESA RADY MINISTRÓW

02-903 Warszawa, ul. Powińska 69/71

tel. 0-22 694-67-52, fax 0-22 694-62-06

www.cokprm.gov.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo wprowadzania zmian i skrótów w materiałach przeznaczonych do publikacji oraz publikowania wybranych artykułów w wersji elektronicznej. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Nakład: 6000 egz.

OD REDAKCJI

Warszawa. Niedzielne popołudnie. Przy „Pomniku Powstania Warszawskiego” gromadzi się wycieczka uczniów ze szkoły podstawowej.

- *Z której jesteście klasy?* – pytam.
- *Z piątej. Ale ten* – chłopak pokazuje palcem wyższego o pół głowy kolegę – *to powtarza.*
- *Proszę pani, a dlaczego on* – inny z uczniów zwiedzających pomnik jedną ręką wskazuje na sylwetkę powstańca, drugą dotyka „wygłaskanego” przez licznych poprzedników fragmentu rzeźby – *trzyma piwo?*
- *Wódkę!* – wykrzykuje stojący w oddali kolega.
- *Ani piwo, ani wódkę, lecz butelkę z benzyną* – odpowiada nauczycielka i objaśnia, że taka butelka działała jak granat, i że jej ciocia, będąc dziesięcioletnią dziewczynką, też brała udział w Powstaniu i roznosiła walczącym „chłopców” podobne butelki.
- *To się nazywa „koktajl Mołotowa”* – dodaje obeznany z tematem drugorocznik.
- *Wiem, bo byłem w Muzeum Powstania Warszawskiego.*
- *No właśnie. Uwaga, idziemy dalej!*

Powoli, bardzo powoli nadrabiamy zaległości z wiedzy o latach drugiej wojny światowej. Ci, którzy walczyli w Powstaniu Warszawskim – w większości już odeszli. Ich wnukom trzeba będzie cierpliwie, bez niepotrzebnej urazy o śmieszność tłumaczyć, jak to wtedy było. Także i to, czym się różni realistycznie przedstawiona w rzeźbiarskiej wizji Mieczysława Kućmy butelka z „koktajlem Mołotowa” od butelki z piwem lub wódką. A że jest to akcesorium ważne, przykuwające uwagę zwiedzających, przekonujemy się, dostrzegając na powierzchni tego drobnego elementu rzeźby ową „wygłaskaną”, lśniąca powierzchnię metalu. To jedno z wielu takich widocznych na pomniku miejsc. Dotykając rzeźby w wybranych, charakterystycznych i łatwo dostępnych miejscach zwiedzający mają możliwość bliższego kontaktu z monumentem i jego lepszej identyfikacji.

Poznawanie przez dotyk – tym razem w odniesieniu do osób niewidomych i niedowidzących, poszukujących prawdziwego kontaktu ze sztuką w muzeach – to temat dwóch (*Poznawanie przez dotyk*, ss. 12-16; *Niewidomi i niedowidzący na Zamku Królewskim w Warszawie*, ss. 16-17) z kilku artykułów poświęconych muzeom i muzealnictwu w tym numerze. Czytelnikom – pełnym wrażeń po przeżyciach niedawnej „Nocy Muzeów” – polecamy też teksty związane z polskim kolekcjonerstwem i zbiorami sztuki, w tym artykuł Janusza Miliszkiwicza, podsumowujący dorobek dwudziestu lat wolnego rynku sztuki dawnej w Polsce (ss. 3-7).

Ponadto, w prezencie od Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, dla prenumeratorów, którzy zamówili pismo bezpośrednio u wydawcy – druga płyta DVD z materiałami filmowymi dotyczącymi rodu Estreicherów. A dla wszystkich – gorące zaproszenie prezesa TPSP do odwiedzenia nowo otwartego Muzeum Rodu Estreicherów, Strat Kultury i Rewindykacji w „Estreicherówce” na Woli Justowskiej w Krakowie.

Wojciech Przybyszewski